INTERNATIONAL JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY EDUCATIONAL RESEARCH
ISSN: 2277-7881; IMPACT FACTOR – 6.014; IC VALUE:5.16; ISI VALUE:2.286
VOLUME 8, ISSUE 8(7), AUGUST 2019

సామాజిక భాషాశాస్త్రం – ఒక పరిశీలన

బి. బాలయ్య
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ తెలుగు
కాకతీయ ప్రభుత్వ కళాశాల, హనుమకొండ
వరంగల్ అర్బన్ జిల్లా, తెలంగాణ

వ్యాస సంగ్రహం :

భాష అనేది కేవలం భావవ్యక్తీకరణ సాధనం మాత్రమే కాదు, అది సమాజ నిర్మాణాన్ని, సంస్కృతిని, ఆచారాలను, విలువలను, అధికార సంబంధాలను ప్రతిబింబించే సామాజిక వ్యవస్థ కూడా. భాషా వినియోగం వ్యక్తి నివసించే ప్రాంతం, కులం, వర్గం, లింగం, విద్య, వృత్తి, ఆర్థిక స్థితి వంటి అనేక సామాజిక అంశాల ప్రభావానికి లోనవుతుంది. ఈ వ్యాసంలో సామాజిక భాషాశాస్త్రం యొక్క స్వరూపం, పరిధి, ప్రధాన సిద్ధాంతాలు, భాషా వైవిధ్యాలు, కోడ్ మిక్సింగ్, కోడ్ స్విచింగ్, ద్విభాషాత్వం, బహుభాషాత్వం, భాషా ప్రణాళిక, భాషా విధానం, తెలుగు సమాజంలోని భాషా మార్పులు వంటి అంశాలను విశ్లేషించబడింది. సమాజ పరిణామంతో పాటు భాష కూడా నిరంతరం మారుతూ ఉంటుందని, సామాజిక భాషాశాస్త్రం ఆ మార్పులను శాస్త్రీయంగా అధ్యయనం చేసే ముఖ్యమైన శాఖ అని ఈ వ్యాసం నిర్ధారిస్తుంది.

కీలక పదాలు : సామాజిక భాషాశాస్త్రం, భాషా వైవిధ్యం, మాండలికం, కోడ్ స్విచింగ్, కోడ్ మిక్సింగ్, ద్విభాషాత్వం, బహుభాషాత్వం, భాషా ప్రణాళిక, భాషా విధానం, తెలుగు సమాజం.

ఉపోద్ఘాతము :

భాష మానవ సమాజ అభివృద్ధికి పునాది. వ్యక్తి తన భావాలను వ్యక్తీకరించడానికి, జ్ఞానాన్ని పంచుకోవడానికి, సామాజిక సంబంధాలను కొనసాగించడానికి భాషను ఉపయోగిస్తాడు. అయితే ప్రతి వ్యక్తి ఒకే విధంగా మాట్లాడడు. ప్రాంతం, విద్య, వయస్సు, లింగం, వృత్తి, సామాజిక స్థితి వంటి అంశాల వల్ల భాషా వినియోగంలో తేడాలు

కనిపిస్తాయి. ఈ భాషా-సామాజిక సంబంధాన్ని శాస్త్రీయంగా అధ్యయనం చేసే విభాగమే సామాజిక భాషాశాస్త్రం. సామాజిక భాషాశాస్త్రం ఇరవయ్యవ శతాబ్దంలో ప్రత్యేక అధ్యయన శాఖగా అభివృద్ధి చెందింది. భాషను సమాజానికి వేరుగా కాకుండా, సమాజంలో భాగంగా పరిశీలించడం దీని ప్రధాన లక్షణం.

సామాజిక భాషాశాస్త్రం - నిర్వచనం :

సమాజంలో భాష ఎలా ఉపయోగించబడుతోంది? సామాజిక పరిస్థితులు భాషను ఎలా ప్రభావితం చేస్తున్నాయి? భాషా మార్పులకు కారణాలేమిటి? వంటి ప్రశ్నలకు సమాధానాలను అన్వేషించే భాషాశాస్త్ర శాఖను సామాజిక భాషాశాస్త్రం అంటారు.

సామాజిక భాషాశాస్త్రం - ఆవిర్భావం :

ఆధునిక భాషాశాస్త్ర అభివృద్ధిలో సామాజిక కోణం ప్రాధాన్యం సంతరించుకున్న తర్వాత సామాజిక భాషాశాస్త్రం ప్రత్యేక అధ్యయనంగా ఎదిగింది. భాషను సామాజిక సందర్భంలో అధ్యయనం చేయడం ద్వారా భాషా వైవిధ్యానికి శాస్త్రీయ వివరణ లభించింది.

సామాజిక భాషాశాస్త్రం పరిధి :

భాషా వైవిధ్యాల అధ్యయనం, మాండలికాల పరిశీలన, ద్విభాషాత్వం, బహుభాషాత్వం, కోడ్ స్విచింగ్, కోడ్ మిక్సింగ్, భాషా ప్రణాళిక, భాషా విధానం, భాష మరియు సంస్కృతి, భాష మరియు సామాజిక గుర్తింపు భాషా మార్పులు.

భాషా వైవిధ్యం :

భాష సమాజాన్ని బట్టి మారుతుంది. ఒకే భాషకు అనేక రూపాలు ఉంటాయి. తెలంగాణ, ఆంధ్ర, రాయలసీమ ప్రాంతాలలో తెలుగు ఉచ్చారణ, పదజాలం, వాక్య నిర్మాణంలో తేడాలు కనిపిస్తాయి. ఇవి ప్రాంతీయ మాండలికాలుగా పరిగణించబడతాయి.

సామాజిక మాండలికాలు :

కేవలం ప్రాంతాన్ని బట్టి మాత్రమే కాదు; కులం, వృత్తి, విద్య, ఆర్థిక స్థితిని బట్టి కూడా భాష మారుతుంది. ఉపాధ్యాయుల భాష, రైతుల భాష, విద్యార్థుల భాష, న్యాయస్థాన భాష, పరిపాలనా భాష పరస్పరం భిన్నంగా ఉంటాయి.

కోడ్ స్విచింగ్ :

రెండు భాషలను తెలిసిన వ్యక్తి సంభాషణలో సందర్భానుసారంగా ఒక భాష నుండి మరొక భాషకు మారడాన్ని కోడ్ స్విచింగ్ అంటారు.

ఉదాహరణ : "రేపు మీటింగ్ ఉంది. Please be on time."

కోడ్ మిక్సింగ్ :

ఒకే వాక్యంలో రెండు భాషల పదాలను కలిపి ఉపయోగించడాన్ని కోడ్ మిక్సింగ్ అంటారు.

ఉదాహరణ : "నేను ఆ ఫైల్‌ను డౌన్‌లోడ్ చేశాను."

ద్విభాషాత్వం – బహుభాషాత్వం :

భారతదేశం బహుభాషా దేశం. చాలామంది తమ మాతృభాషతో పాటు హిందీ, ఇంగ్లీషు లేదా ఇతర భాషలను కూడా ఉపయోగిస్తారు. ఈ పరిస్థితి సామాజిక భాషాశాస్త్ర పరిశోధనలో ముఖ్యమైన అంశం.

భాష మరియు సామాజిక గుర్తింపు :

భాష వ్యక్తి వ్యక్తిత్వాన్ని, ప్రాంతీయతను, సామాజిక నేపథ్యాన్ని తెలియజేస్తుంది. ఒకరి మాట్లాడే విధానాన్ని బట్టి వారి ప్రాంతం, విద్య, వృత్తి వంటి అంశాలను కొంతవరకు గుర్తించవచ్చు.

భాష మరియు సంస్కృతి :

ప్రతి భాష తన సమాజ సంస్కృతిని ప్రతిబింబిస్తుంది. సామెతలు, జాతీయాలు, జానపద గీతాలు, పండుగల పదజాలం, ఆచార వ్యవహారాలు భాషలోనే జీవిస్తాయి. అందువల్ల భాషను అధ్యయనం చేయడం అంటే సంస్కృతిని కూడా అధ్యయనం చేయడమే.

భాషా ప్రణాళిక :

ప్రభుత్వాలు విద్య, పరిపాలన, న్యాయ వ్యవస్థలో భాష వినియోగాన్ని నిర్ణయించే విధానాలను రూపొందిస్తాయి. అధికార భాష, మాధ్యమ భాష, సాంకేతిక పదజాల నిర్మాణం, నిఘంటువుల రూపకల్పన వంటి అంశాలు భాషా ప్రణాళికలో భాగాలు.

తెలుగు సమాజంలో సామాజిక భాషాశాస్త్రం :

తెలుగు సమాజంలో ప్రాంతీయ మాండలికాలకు విశేష ప్రాధాన్యం ఉంది. తెలంగాణ, కోస్తా, రాయలసీమ ప్రాంతాల భాషా రూపాలు ప్రత్యేక లక్షణాలను కలిగి ఉన్నాయి. ఆధునిక మీడియా,

సినిమాలు, సామాజిక మాధ్యమాలు, సమాచార సాంకేతికత ప్రభావంతో కొత్త పదజాలం, మిశ్రభాషా వినియోగం పెరుగుతోంది. పట్టణ-గ్రామీణ భాషా భేదాలు కూడా స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి.

సామాజిక భాషాశాస్త్రం ప్రాముఖ్యత :

భాషా వైవిధ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడుతుంది. మాండలికాల పరిరక్షణకు ఉపయోగపడుతుంది. భాషా విధానాల రూపకల్పనకు శాస్త్రీయ ఆధారాన్ని అందిస్తుంది. విద్యా వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యాన్ని బలపరుస్తుంది. సామాజిక సమానత్వాన్ని పెంపొందించడంలో తోడ్పడుతుంది. భాషా వివక్షను తగ్గించే దిశగా అవగాహన కల్పిస్తుంది.

ముగింపు :

సామాజిక భాషాశాస్త్రం భాషను సమాజంతో అనుసంధానించి అధ్యయనం చేసే అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన భాషాశాస్త్ర శాఖ. సమాజంలో సంభవించే మార్పులు భాషపై చూపే ప్రభావాన్ని ఇది శాస్త్రీయంగా విశ్లేషిస్తుంది. ప్రపంచీకరణ, సమాచార సాంకేతికత, వలసలు, పట్టణీకరణ వంటి పరిణామాల నేపథ్యంలో భాషా వినియోగంలో వేగవంతమైన మార్పులు చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ఈ మార్పులను అర్థం చేసుకోవడానికి సామాజిక భాషాశాస్త్ర అధ్యయనం అత్యవసరం. తెలుగు భాషా వికాసం, మాండలికాల పరిరక్షణ, భాషా విధానాల రూపకల్పన, సాంస్కృతిక వారసత్వ పరిరక్షణ వంటి రంగాలలో ఈ అధ్యయనానికి విశేష ప్రాముఖ్యత ఉంది.

ఉపయుక్త గ్రంథ సూచి :

1. కృష్ణమూర్తి, భద్రిరాజు: భాష – సమాజం – సంస్కృతి. ఎమెస్కో ప్రచురణలు, హైదరాబాద్.
2. తెలుగు అకాడమీ: భాషాశాస్త్ర పరిచయం. తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్. వెంకటరామయ్య, భద్రిరాజు: తెలుగు భాషా చరిత్ర. తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్.
3. వెంకటరామయ్య, భద్రిరాజు: తెలుగు భాషా చరిత్ర. తెలుగు అకాడమీ, హైదరాబాద్.

4. Annamalai, E. Managing Multilingualism in India: Political and Linguistic Manifestations. Sage Publications, 2001.
5. Holmes, Janet. An Introduction to Sociolinguistics. 5th ed., Routledge, 2013.
6. Hudson, R. A. Sociolinguistics. 2nd ed., Cambridge University Press, 1996.
7. Trudgill, Peter. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society. 4th ed., Penguin Books, 2000.